

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quid simonia sit, & qua ratione Religioni opponatur, & an semper sit
peccatum mortale. Punct. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

Quid Simonia sit? Et qua ratione Religioni opponatur, & an semper sit peccatum mortale?

S V M M A R I V M.

1. A quo nomen Simonia dicatur.
2. Simonia definitio expenditur.
3. Religioni aduersatur.
4. Quare dicitur à sacrilegio distinguatur.
5. Aliquis placet simoniam esse contra iustitiam.
6. In qua simonia iniustitia committatur, resoluitur.
7. Simonia ita est execranda ut in caluitas materia ceteranda non sit.

1. Simonia nomen obriuit à Simone, qui vt refertur. *Act. 8.* voluit pecunia emere potestatem illam admirabilem dandi Spiritum sanctum, pro vt videbat in Apostolis relucere: & quia hic fuit primus qui in lege gratia hoc peccatum contaminatus fuit, ea de causa qui in illud delinquit, Simoniaci appellantur: Quod si aliquis obicit in lege veteri aliquos fuisse hoc vitio contaminatos, vt Balaam, qui pretio fuit conductus, vt malediceret populum Israël. *Numer. 22.* & Giezi famulum Elizei, qui vt dicitur *1. Reg. 5.* vendidit Naaman sanitatem diuinitus daram, facile responderet non vocari contaminatos hoc scelere Giezi, nec alio nomine, quia nec Giezi neque alius ita grauitur, ac Simon Magus peccarunt: siquidem ipsi solum gratias gratis dadas venderunt, quales sunt sanitas diuinitus data, quam vendidit Giezi, & decesso miraculosa hostium per maledictionem, quod vendidit Balaam. At vero Simon Magus voluit emere potestatem quoddam donum, scilicet potestatem conferendi Spiritum sanctum, hoc est gratiam sanctificantem, per quam Spiritus sanctus in nobis inhabitat: quod donum voluit emere, vt iterum venderet, vt dicitur in *c. Saluator. 1. q. 3.* & docet Augustinus *traff. 10. in Ioan. & D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 1. ad 4.* ideoque merito simoniaci vocatur. Alias rationes adducunt Arago. *2. 2. q. 100. art. 1. in princ. Valent. 3. disp. 6. q. 16. p. 1. circa finem. Suar. lib. 4. de Simonia c. 1. à n. 3.*

2. Essentia simoniae, & cuiusvis rei per eius definitionem cognoscitur. Definitur ergo Simonia, vt sit studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum: sic tradit glossa *can. qui sudent. 1. q. 1. in principio casus.* esse reputet quasi superfluum illam particulam spirituali annexum. illam tamen omnes doctores admittunt. Dicitur studiosa voluntas, id est deliberata, vt explicat Lessius *lib. 2. de iustit. c. 32. dub. n. 3.* dicitur emendi, vel vendendi, quia quilibet ex illis modis committitur Simonia: emere namque voluit Simon, vendere Giezi: His autē verbis emptionis, & venditionis comprehenditur à doctores vt constat ex *D. Tho. q. 100. art. 1. ad 5.* omnis contractus non gratuitus, siue sit permutatio, siue locatio, siue conductio. Quapropter quotiescunque datur spirituale vt temporale donetur, aut contra; dicitur latē emptio, vel venditio rei spiritualis: factique *lex sunt. S. venditionis ff. quibus modis pignus. c. 1.* Requiritur tam n. quod aliquid pretium temporale interueniat: aliis neque erit emptio, nec venditio, at consequenter nec propria Simonia: cum ibi donum Dei non intendatur pecunia possideri, vt dictum fuit Simoni Mago. Puniri tamen potest (vt dicemus) pennis simoniae impositis ob eius similitudinem. Tertia particula est aliquid spirituale, vel spirituali annexum. Vocatur spirituale, non quod incorporeum est, sed quod est aliquo modo supernaturale, & donum Spiritus sancti, vt sunt sacramenta, consecrationes, &c. spirituali annexum vocatur, quod cum spirituali connexionem habet, quodque tripliciter contingit, vt notat Lessius, & Suar. *supra antecessenter, comitanter, & consequenter. Antecessenter, vt in spationatus electio presentatio, collatio, que pertinent, & ordinantur per se ad beneficia Ecclesiastica. Item secundum quosdam, velles, vasa sacra, altaria, templa, &c. quia ordinantur ad sacrificium Missae. Comitanter, vt labor susceptus in administratione Sacramentorum, & aliorum quorumvis officiorum Ecclesiasticorum. Consequenter, vt beneficia Ecclesiastica quatenus sunt iura, & potestates recipiendi redditus Ecclesiasticos propter officium siue ministerium spirituale.*

3. Ex dictis inferitur, simoniam religioni aduersariis quidem irreligiosè tractat res diuinas, & supernaturales, quatenus illas venales facit, & pretio temporali commutat, cum sint supra omne pretium: ita sentiunt Hostiensis & Abbas in *c. Nemo de Simonia & omnes doctores.* Et licet in iure canonico hoc vitium sepe sit appellatum heresis simoniaca, *c. Presbyter. 1. quest. 1. eum seq. c. quortus de Simonia.* non tamen est propria heresis, vt notant doctores cum Glossa in *c. firmissime de Ferd. à Castro Sum. Mor. Pars. III.*

Hereticis: & aduertit Suar. *lib. 4. de Simonia c. 1. n. 6.* & Valen. *disp. 6. q. 16. p. 4. vers. secundo dico pag. 1668.* Quia ita optime velle aliquem vendere, aut emere rem spirituales ex prauo affectu voluntatis, quo interne iudicat rem spirituales esse pretio aestimabilem: est tamen improprie heresis, sed vt ait D. Thom. *q. 100. art. 1. ad 1.* est heresis quoad externam professionem; quia qui donum Spiritus sancti vendit, externa venditione profiteatur se esse doni Spiritus sancti dominum, aut rem illam esse venalem, pretioque aestimabilem.

4. Sed est difficultas posito Simoniam esse contra religionem, qua ratione à sacrilegio distinguatur siquidem sacrilegium est indebita rei diuinae tractatio?

Respondeo cum Valen. *supra quæst. 16. p. 4. circa finem*, dupliciter à sacrilegio differre. Primò: quia sacrilegium est violatio rei factæ secundum vsum, ad quem fuit destinata, vt conculcates, & profanates res diuinas, cum sint venerationi, & orationi destinatae. Simonia verò est violatio rei factæ non tam quoad eius vsum quam quoad eius dignitatem: siquidem eius dignitas minoris sit, quam pat est venditione & emptione. Secundo differunt, vt etiam docet Caietan. *q. 99. de sacrilegio. dub. 1.* quatenus simonia infert iniuriam rei factæ per modum voluntariæ commutationis iniuste, id est cum relatione ad alteram ementem, vel vendentem, qui similiter infert iniuriam rei factæ. Sacrilegium verò non est per se cum relatione ad alterum, qui similiter violet eandem rem factam.

5. Item aliquibus placet Simoniam etiam esse contra iustitiam, concedit Sotus *lib. 9. de iustit. q. 5. art. 2.* Valent. *3. disp. 6. q. 16. p. 4. vers. tertio pag. 1668.* Ratio est; quia dispensator, cui à domino mandatum esset bona aliqua gratis erogare, iniustitiam committeret illa vendendo. Cum igitur homines rerum spiritualium Domini non sint, sed tantum dispensatores, vt dicit Paul. *1. Corinth. 4.* sic nos existimet homo vt ministros Christi, & dispensatores ministeriorum Dei: & ex alia parte illis mandatum sit hæc omnia gratis conferre, vt constat ex *Matt. 10. cap. gratis accepistis, gratis date, efficitur sanè pro illorum datione iniuste pretium expostulari, & recipi.* Video tamen Nauarr. *lib. 2. de restit. cap. 2. n. 385.* & Suar. *lib. 4. cap. 4.* affirmare venditorem Simoniacum non peccare contra iustitiam: quia neque respectu Dei, cum ibi nulla re eum priuet, neque etiam respectu ementis spirituale donum: cum longè plus illi detur, & maioris valoris, quam pretium à se exhibuit. Adde sepe vendentem spirituale priuare se aliqua vtilitate spirituali, vel temporalis, vt si vendat beneficium, si vendat grana benedicta, Missam, sacrificium, &c. quod pro te poterat applicare: non igitur committit iniustitiam pretium aliquod expostulans pro huiusmodi rebus.

6. Ego vero censeo non in qualibet venditione rei spiritualis reperiri iniustitiam, sed in illa solum ex cuius datione nullum incommodum patitur, nullumve emolumentum amittit venditor. Probo argumento vltimo facto pro sententia Suar. qui enim habens beneficium, & illi vii potens venderet, sine dubio se priuaret vtilitate temporalis. Ergo pro illo damno pretium absque iniustitia exigere potest. Neque obstat neminem esse dominum beneficiorum, sed ministrum, & dispensatorem Christi mandantis gratis hæc dona exhibere: quia non est minister, & dispensator, cui necessario onus incumbat dispensandi illa bona: habet enim potestatem illis vtendi. Quando ergo dispensator adstrictus non est bona domini impetiri, sed saltem vsum illorum habere potest: potest etiam pro priuatione illius vsum quam suscipit, & concessione, quam alteri tribuit aliquid absque iniustitia exigere. Vnde quando nullum damnum patitur ex bonorum spiritualium concessione, pretium exigere iniustitia estis siquidem tenetur exhibere: cui modo dicendi ex parte consentit Lessius *lib. 1. c. 15. dub. 28. à n. 158.*

7. Rursum Simonia vitium est ita execrabile, & omnino detestandum, vt dicitur in *cap. reperitur, c. eos qui 1. q. 1. vt nullo modo leuitas materix in eo admittenda sit: ita communiter doctores, Nauarr. in extrauag. de datis pro iustitia, vel gratia, notab. 10. n. 20. vel. per qua omnia, & lib. 5. consil. in noua edit. tit. de Simonia cons. 52. n. 3. Hugolin. in tractat. de Simonia, tab. 1. cap. 17. in princ. n. 3. Suar. tom. de Relig. lib. 4. c. 3. num. 5. Sanch. lib. 5. decal. c. 4. n. 1.* Ratio est quia neque ex parte rei spiritualis, neque ex parte pretij potest dari leuitas materix. Non ex parte rei spiritualis; quia quantumque res spiritualis in suo genere parua sit, vt cereus, agnus aqua benedicta, prima tonsura grauis est iniuria eam venalem facere, pretioque temporali aestimare, & quasi commutare: indicatur enim hac ratione esse eiusdem valoris, & dignitatis.

Neque obstat in aliquibus peccatis contra religionem dari leuitatem materix, vt in fractione voti, & iuramenti; quia non per se, & directè aliqua res diuina violatur: sicut in venditione rerum spiritualium, in conculcatione rei factæ quantumcumque minime, in blasphemia, in infidelitate, in peruridationem leuia peccata esse non possunt. Quod verò quantitas pretij, quo res spiritualis venditur, aut emitur, non possit simoniam facere lectu, constat; nam quo minor est quantitas pretij

pretij data pro re spirituali, eo magis, videtur vilipendi, & contemni ipsa res spiritualis, vtpote quæ paruo pretio æstimatur. Et hac ratione in cap. ex tua, de Simonia, condemnatur clericus, qui sex tantum solidos pro sua præsentatione ad ordines dedit, in perpetua ordinis depositione, & monasterij reclusionem: quæ pœna cum sit ita gravis non imponeretur, nisi ob peccatum mortale, & tamen quantitas data parua erat, vt expostores ibi notant, facit etiam can. placuit, & can. indices. 1. quest. 1. Neque in contrarium est cap. est quæstiones de Simonia: vbi ratione modici pretij dati excusatur quis à Simonia, quia non excusatur ratione modici pretij, si est ex pacto: sed quia præsumitur datum fuisse liberaliter; tum quia modicum: tum & præcipue quia fuit datum in necessitate, & inter fratres.

PUNCTVM II.

Quotuplex sit Simonia.

SUMMARIVM.

- 1 Simonia alia est iuris diuini & naturalis alia positui, & explicatur Simonia iuris diuini, & naturalis.
- 2 Explicatur Simonia iuris positui.
- 3 Deinde Simonia alia est mentalis, alia conuentionalis, alia realis, & expenduntur.

1. **P**rimo diuiditur simonia in eam, quæ est iuris diuini, & naturalis, & in eam, quæ est iuris positui: quam diuisionem ferè omnes admittunt cum Glossa, in cap. pridem, de Pactis, vers. illiciti & partitionis & cap. ex part. 1. de officio iudicis deleg. vers. dimittere cap. saluator. 1. q. 3. vers. & iudicem, & constat ex aliis, quæ latè tradit Suar. lib. 4. cap. 2. & 7. Lessius lib. 2. cap. 3. dub. 2. & seq. Vocatur autem simonia iuris diuini, & naturalis, quando aliqua res de se spiritualis venditur, aut emitur, vt si venderes sacramenta, aut calicem consecratum pluri ob consecrationem; aut imagines, & alia benedicta pluri ob benedictionem: & in hac Simonia non potest Pontifex dispensare.

2. Simonia autem iuris positui est, quæ à sola lege Ecclesiastica ortum habet: soler enim lex Ecclesiastica commutationem rerum spiritualium, hoc est beneficiorum prohibere: cap. quæsitum, cap. cum olim de rerum permutat. cap. cum pridem, cap. clerici de Pactis, & cap. constitutus cum aliis de transactionibus ne permutantes labem simoniae incurrant: Item in cap. si quis Episcopus 1. q. 1. & cap. saluator. 1. q. 3. affirmatur esse Simoniam vendere officium æconomus, vicedomini, aduocati, factiæ, castaldi; quæ tamen venditio, vt bene dicit Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 4. num. 26. non est contra ius diuinum; quia sunt officia temporalia ordinata solum ad temporarium administrationem; neque est in illis vlla sanctitas per consecrationem, aut benedictionem. Nam æconomus est, qui res Ecclesiæ, & canonicorum gubernat; vicedominus est æconomus rerum Episcopii, aduocatus, qui causis Ecclesiæ tractandis præest; castaldus est, qui alias dicitur maior domus, vt explicat glossa. Difficultas vero est; an hæc Simonia iuris positui sit propria simonia? Affirmat Suar. & Lessius locis citatis. Negat Durand. in 4. dist. 2. q. 1. Sotus lib. 9. de iustit. q. 5. artic. 2. ante responsionem ad argumenta, Victor. in relect. de Simonia, num. 15. & seq. Man. Rodrig. tom. 2. summ. cap. 56. num. 2. & 3. Ego vero existimo cum Valent. tom. 3. disput. 6. q. 16. part. 5. à vers. secundo pag. 1667. & seq. fontè esse controuersiam de solo nomine; in primis enim negari non potest Ecclesiam suis præceptis constituere posse materiam in reclusionem illius virtutis, qua cum habet aliquam connexionem, & similitudinem: hæc enim ratione percussione clericis constituit in materia sacrilegij ob reuerentiam ordinis, quo clericus est insignitus, & eodem modo pollutionem effusionemque sanguinis in Ecclesia ob loci reuerentiam prohibita, & cit vt essent sacrilegia: ita similiter prohibens permutationem beneficiorum, venditionem officij administrationis rerum Ecclesiasticarum ob maiorem reuerentiam rerum spiritualium & vt omnis simoniae species vitetur constituit sanè hæc omnia in materia religionis, atque adeo efficit transgressionem illorum esse contra religionem. Quod vero talis transgressio constituitur in propria specie Simoniae, eiusdemque sit rationis cum Simonia iuris diuini. Hoc ego dico esse quæstionem de nomine. Certum enim est cum illa conuenientiam aliquam habere, tum in materia videlicet in commutatione non gratuita; tum etiam in eo; quod aduersatur eidem virtuti, scilicet religioni; tum etiam in pœnis.

3. Secundo diuiditur Simonia in mentalem, conuentionalem, & realem; quæ diuisio communiter recepta, est à Iurisperitis, & Theologis. Mentalis est quando nullo pacto præcedente, sed affectu animi spirituale donatur, vt temporale acquiratur, vel è contra v. g. si conferens alicui beneficium,

iurendas obligare illum ad reddendum temporale, vel è contra si conferas temporale, & intendas propter ipsum obligare alium ad reddendum spirituale. Vocatur autem hæc Simonia mentalis: non quia in actum exteriorum dandi, & recipiendi non exeat: sed quia iniquus animus non declaratur: vt bene aduertit Valent. 2. 2. disputat. 6. q. 16. part. 5. in princ. & de hac Simonia loquitur cap. Tua nos, §. licet & cap. ult. de Simonia: vbi cum datur beneficium, vel insignitur ea intentione, & affectu docetur simoniam esse, & apud iudicem diuinam, qui est scrutator cordium debere puniri.

Conuentionalis Simonia est, quæ mentali superaddit exteriorem conuentionem: seu pactum; ex neutra tamen parte completum, vel saltem non completum ex vtraque parte. Nauar. cap. 23. numer. 103. Valent. disputat. 6. quest. 16. part. 5. vers. & notandum pag. 1669. Ratio est; quia realis, & completa, perfecta que venditio non dicitur, quousque contractus ex vtraque parte compleatur. Aduerte tamen, si solum pollicitationem feceris de pretio, si tibi daretur beneficium; neque alius pollicitationem acceptauerit, conuentionalem simoniam non committis: quia non est conuentio, quousque promissio acceptata sit; sic Fatinac. lib. 1. decis. 34. num. 4. §. 6. vbi alios refert. Realis Simonia dicitur, quando ex vtraque parte completur contractus, ita vt ex vna parte doneur spirituale, & ex alia pretium, vel pars pretij. Vnde Simonia realis supponit conuentionalem, & conuentionalis supponit mentalem saltem ex natura rei; & seculum lege positua.

PUNCTVM III.

Quæ habeant rationem pretij ad constituendam Simoniam.

SUMMARIVM.

- 1 Explicatur in genere, quæ res habeat rationem pretij.
- 2 Remissio debiti, aut permissio remittendi rationem pretij habet.
- 3 Item mutatio pecunie.
- 4 Deinde pensio soluenda.
- 5 Rursus beneficij resignatio, collatio, aut permutatio. Sed hoc intelligendum est de beneficio non ipso iure vacante.
- 6 Quid dicendum, si in beneficij collatione peteretur incrementum de non resignando tale beneficium cum pensione?
- 7 Quid si peteretur, vt prius resignaret habitum.
- 8 Obsequium beneficiarij verè potest rationem pretij habere.
- 9 Preces, intercessiones, fauores, & laudes sub pretio comprehendendi possunt.

1. **V**t clarius essentia simoniae intelligatur, examinandum est pretium ad ipsam requisitum: consistit enim simonia in emptione, & venditione, quæ absque aliqua re habeant rationem pretij effici non possunt.

Quæ vero res habeat rationem pretij? Respondet optime Gregor. & doctores omnes in cap. sunt nonnulli, & capit. ordinationes, cap. de ordinationibus 1. quest. 1. cap. saluator. 1. quest. 3. distinguuntque triplex donum, scilicet: munus à manu, munus ab obsequio, munus à lingua. Munus à manu est pecunia, sub qua comprehenditur quidquid possidet in terra vt dixit August. in cap. totum 6. 1. quest. 1. Munus ab obsequio est obsequium præstitum Ecclesiæ, collatori, electori, patrono, vel amicis eorum. Munus à lingua intelliguntur fauores intercessiones, laudes, preces, &c. Omnia autem hæc possunt esse pretium in spiritualibus, & sufficere ad simoniam constituendam, vt constat ex cap. est quæstiones, cap. tua nos, cap. in tantum de Simonia.

Neque obstat §. item pretium, in sit. de empt. & vendit. vbi declaratur non esse propriè emptionem, & venditionem, quando, vna res pro alia commutatur non interueniente pecunia: quia non est maior ratio, quare vna potius, quam alia habeat rationem pretij. Non inquam obstat, quia tibi loquitur I. C. inter commutationem rerum eiusdem ordinis, Secus vero est dicendum, quando temporale datur in commutationem rei spiritualis: tunc enim temporale propter asinitatem cum pecunia habet rationem pretij, potius quam spirituale. Adde ad Simoniam sufficere contractum esse onerosum, esse propria emptio, & venditio non intercedat, vt ex dictis; & ex dicendis constat.

2. Sed vt certius doctrina elucescat, placet declarare aliqua, in quibus dubium esse poterat; an sufficiant ad pretium constituendum, ac proinde ad simoniam?

Primo igitur comprehenditur sub munere à manu remissio debiti, aut promissio remittendi debiti; tenet multis allegatis